

ВИЗИЯ ЗА НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ В НСИ

СЪДЪРЖАНИЕ

	стр.
1. Въведение.....	3
2. Организация.....	3
3. Приоритетни направления на научно-изследователската дейност в НСИ.....	4
4. Заключение.....	7

1. Въведение

Визията е разработена съгласно приоритетите в „*Стратегия за развитие на Националната статистическа система, 2013-2017 г.*“, и съгласно дългосрочните перспективи за развитие на НСИ до 2020 г., като се спазват основните принципи за качество на статистическите процеси и продукти от Кодекса на европейската статистическа практика. Основната цел, която обосновава необходимостта от разработването на настоящата визия, е усъвършенстване на статистическата практика и повишаване на нейната ефективност.

2. Организация

Разгръщането на научно-изследователска работа и непрекъснато обучение на кадрите в НСИ и органите на статистиката, е предпоставка за изграждане и развитие на модерна държавна статистика. Организирането и развитието на научноизследователска дейност в НСИ предполага и изисква отношения на доверие и колективност при изпълнение на задачите. В тази връзка е необходимо:

А. Формиране на експертни групи по основни направления, работещи към момента в различни оперативни отдели на статистиката, в т.ч. и органите на статистиката. По този начин ще се прегрупира потенциала на експертите в НСИ за **изпълнението на конкретни задачи, които са насочени към модернизиране и усъвършенстване на сега съществуващата статистическата система.** Създаването на екипи от експерти по отделни теми на изследователска работа са **фундамента** върху който може да се изгради една модерна статистика, съответстваща на световните тенденции. Връзката и сътрудничеството в и между екипите гарантира високото качество на статистическите продукти.

Б. Формиране на „елитна“ група от експерти (не повече от 5 – 6 души), които под ръководството на председателя на НСИ ще определят политиката на институцията по отношение на научно-изследователската дейност в краткосрочен и дългосрочен план от време. Характеристиките на тази политика са: интензивен (за сметка на екстензивния) растеж; гъвкавост; нарастване на капацитета; динамична адаптивност; мултимобилност; мултифункционалност и многоаспектост. Необходимостта от провеждането на такава политика се налага поради възникването и развитието на редица динамични процеси, протичащи в

национален и международен аспект, както следва: **ескалираща взаимозависимост** между явленията и процесите в света; **глобализацията** в световен мащаб; **динамиката на видоизмененията** в Европа и света във всички сфери на икономическия и социален живот.

3. Приоритетни направления на научно-изследователската дейност в НСИ

Основните приоритетни направления на научно-изследователската дейност в НСИ, могат да бъдат сведени до следните:

3.1. Оптимизиране на производството на първичната статистическа информация

3.1.1. Разработване на ръководство по теория и практика на извадковите изследвания със следните раздели:

- Теория на вероятностите;
- Теория и практика на извадковите изследвания – класически и нови методи за проектиране и планиране на видовете статистически извадкови изследвания;
- Анализ на резултатите и представителност на статистическите извадкови изследвания;
- Техники за подобряване точността на оценките от извадковите статистически изследвания.

3.1.2. Разработване на концепция за генерална съвкупност – да се документира начина за формиране на генералната съвкупност от единици (обекти), от която се селектират (излъчват) извадките за наблюдение в НСИ; структурата на файловете за работа с масивите от данни; правото на достъп до масивите с данни; актуализацията на масивите с данни.

3.1.3. Разработване на методология за съчетаване (matching) на данни от различни извадкови изследвания на микро-равнище - възможност от обхващане на данни от различни социално-икономически изследвания (например SILC, HBS, LFS, EQLS – „Европейско изследване на качеството на живот”, HFCS – „Изследване на потреблението и финанси на домакинствата”, EHIS - „Европейско здравно интервю” и други). Крайната цел е получаване на данни за бедността, трудовия статус, здравното състояние на населението и други

показатели на национално и регионално равнище. Това е реална предпоставка към картографиране на редица общественозначими показатели – важен информационен ресурс за управление на социално-икономическите процеси и дефинирането на целенасочени политики в здравеопазването, заетостта, образованието, индустрията.

3.1. Доразвитие и обогатяване на системите от обобщени показатели

3.1.1. Разработване на система от показатели за качеството на живот чрез:

- използване на многоцелева рамка от показатели за качество на живот - комбинация от субективни и обективни измерители;
- фокусиране главно на индивидуално ниво, от което следва: анализ на връзката между различни измерители; измервания на качеството на живот за конкретни, специфични групи от населението; идентифициране на проблемни и рискови групи от населението чрез многоцелеви показатели за лишение (депривация);
- дефиниране на показатели, базиращи се на съществуващи данни от изследвания;
- синтетични показатели (комбинирани, съставни показатели);
- развитие на SILC, като инструмент за извличане на данни от други източници.

3.2. Развитие на технологията на сравнителните статистически изследвания в статичен и динамичен аспект, на регионално, национално, и глобално ниво

3.3.1. Разработване на интердисциплинарни анализи по теми, включващи данни от различни статистически изследвания. Тези анализи ще спомогнат за синхронизиране на информационните потоци и предотвратяване на опасността от възникването и наличието на противоречиви данни за изследваните явления и процеси. В този смисъл в голяма степен ще изпълняват и контролни функции по отношение логиката и смисъла на разработваните показатели, характеризиращи икономическата и социална сфера.

3.3.2. Разработване на технология за работа с Big Data - съчетаване на данни от официалната статистика с големи масиви от данни от различни източници, извън обхвата на националните статистики. От това следва развитието на нови

подходи за събиране, съчетаване, обработка и анализ на общественозначима информация от различни области на икономиката и обществото.

3.4. Повишаване качеството на данните от статистически изследвания - да се гарантира производството и разпространението на статистически данни, отговарящи на унифицирани стандарти за качество за целия статистически бизнес процес. На практика това означава да се извърши цялостна инвентаризация на докладите за качество на данните по статистически изследвания и да се разработят правила и методи, които да осигурят прилагането на нов подход за проследяване и контролиране на качеството на данните, както и въвеждането на цялостна система за неговото управление.

3.5. Осигуряване на статистическа конфиденциалност - от прилагането на Регламент 223, гл. V и Регламент (ЕС) № 557/2013 на Комисията произтича задължението на НСИ да предприема регулаторни, административни, технически и организационни мерки, за да се гарантира хармонизирането на принципите и насоките относно физическата и логическата защита на поверителните данни. Поверителните данни се използват от НСИ и другите национални органи на статистиката изключително за статистически цели, като се спазват правилата за статистическа конфиденциалност. Физическата и логическа защита на поверителните данни следва да се гарантира в рамките на НСИ, като същевременно да не се ограничава полезността на данните за научно-изследователски цели. В този смисъл е необходимо текущо да се предприемат подходящи мерки за предотвратяване и санкциониране на всякакви нарушения на статистическата поверителност.

3.6. Осигуряване на обучение на служителите от НСИ и органите на статистиката с цел повишаване на професионалната квалификация и нивото на придобити знания - професионалното обучение на служителите от НСИ и органите на статистиката е от изключителна важност за производството на информация с високо качество и в необходимия срок. Основен акцент на обучението е по отношение на интелектуалния труд, който се използва при производството на статистическите данни. В този труд се открояват фрагментите на научно-изследователска работа, творческия подход при решаване на задачите и високо ниво на обща култура.

3.7. Проучване и внедряване на специализиран статистически софтуер и електронни технологии като средство за развитие на НИД в НСИ, съгласно съвременните изисквания - съвременната статистическа дейност е неразривно свързана с компютърните технологии и по-точно със софтуерните продукти, както с общо, така и със специализирано предназначение. Работата с големи масиви от данни, съчетаването на информация от различни източници, провеждането на онлайн изследвания, както и приложението на специфични статистически методи за анализ е немислимо без използването на специално разработен за целта софтуер. В тази връзка е необходимо проучването на необходимостта от подобен софтуер, за успешното реализиране на дейностите на звената (отделите и дирекциите) в НСИ и органите на статистиката.

4. Заключение

От експертите, заемащи ключови постове в институцията, зависи създаването и развитието на трудова среда, където **доминират взаимоотношения на доверие, мотивация и морал**. Това са лидерите, които могат и **трябва да превърнат в реален императив тези ключови думи**. Позитивният образ и прозрачност трябва да станат ежедневната среда на работа в НСИ. Успоредно с това следва стартирането на планиран и организиран процес по изграждане на високо равнище на репутация, престиж и респект на институцията в общественото пространство.

Сроковете за окончателната реализация на поставените цели в концепцията следва да бъдат съобразени с обстоятелството и условието, че това е **интелектуален труд - съчетание от наука и творчество**. Това предопределя сложността и трудността за критериите и средствата за оценки на необходимите ресурси от кадри, средства и време.

В дългосрочен план визията за научно-изследователската дейност в НСИ ще бъде внедрена чрез разработване на План за действие с конкретни задачи, срокове и отговорници.